

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

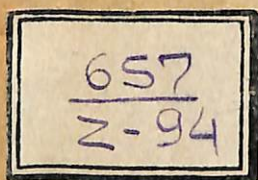
Adapt — remix, transform, and build upon the material

9W
ԱՆԴՐԱՆ ԳՅՈՒՂԱՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՐԼԼԵԿՏԻՎՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
„ԱՆԴՐԿՈԼԵՒՈԶԿԵՆՏՐՈՆ“

ՀՐԱՀԱՆԳ

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ 1930 ԹՎԻ ՏԱՐԵԿԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱԿՏԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ „ԶԱԿՈՐԿԱՏՐՈՆ“

Թ Ի Տ Լ Ի Ս-1931

657
2-94

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ 1930 թ. ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՍԱՐ

ՔԱՂՎԱԾՔ Խ. Ս. Հ. Մ-ՅԱՆ ԿՈՆՏՆ-ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՎՈՐՈՅՈՒՄԻՑ

1) Հաշվետվություններ, վորպես կանոն, կազմում և կոտնտեսության վարչություններ, և այն հանդիսանում և վորպես փաստաթուղթ առաջին հերթին իրեն կոտնտեսության համար:

2) Գործառնական (оперативный) և հաշվետու վիճակագրական նպատակների համար իսկական հաշվետվությունից կոլեկտիվը հանում և 2 պատճեն, վոր հաստատվում են վարչության կողմից և ուղարկվում շրջափությունը:

3) Բոլոր կոտնտեսությունները, վորոնք չունեն հաշվետարներ կամ թե շրջկոտնտեսության կողմից հաշվառումը և հաշվառարությունը թույլ և դրված, պետք և կազմակերպեն ամենալայն ոգնություն՝ տարեկան հաշվետվությունը կազմելու գործի վերաբերմամբ, լծելով դրան տեղական շրջաշխատակիցներին և շահագրգիռ հիմնարկներին, այդ ուղղությամբ մոբիլիզացիայի յենթարկելով կուսակցական, հասարակական կազմակերպությունների ուղադրությունը:

4) Շրջկոտնտեսությունները, հարկ յեղած ստուգման յենթարկելով նյութերը, տարեկան հաշվետվության մի ուրիշակը ուղարկում են կոլմիություններին, կամ հանրապետական և յերկրային կոլկենտրոնին:

5) Տարեկան ճիշտ հաշվետվությունն ապահովելու նպատակով՝ պարտադրել կոլմիություններին, վոր նախքան հաշվետու կամպանիային անցնելը՝ դեկտեմբեր ամսում կազմակերպեն և կոլաշխատակիցների հետ ունենան հրահանգչական խորհրդակցություններ հաշվետվություն կազմելու ուղղությամբ:

14.06.2013

24.751

6) Հաշվետվություններ կազմելու և անցկացնելու վերաբերմամբ նկատի ունենալ հետևյալ ժամկետները:

ա) Կոլտնտեսությունները՝ վոչ ուշ քան 1931 թ. հունվարի 5-ը, տարեկան հաշվետվությունից 2-ական որինակ ներկայացնում են շրջ-կոլմիություններ:

բ) Շրջկոլմիությունները հաշվետվությունից մեկական որինակ ներկայացնում են մարզային (յերկրային) կամ հանրապետական կոլմիությունը, վոչ ուշ քան փետրվարի մեկը:

7) Տարեկան հաշվետվությունները ժամանակին պատրաստելու և ուղարկելու համար պատասխանատու յեն շրջկոլմիությունները, կոլտնտվարչությունները:

8) Տարեկան հաշվետվություններին պետք է կցված լինեն կոլվարչությունների համառոտ բացատրական գրությունները յերկու յերեսից վոչ ավելի:

9) Շրջկոլմիությունն իր մոտ մնացած որինակի հիման վրա ստուգում է հաշվետվությունը և, թերություններ հայտնաբերելու դեպքում, վորպես լրացումն ուղարկում է ուղղումները:

10) Շրջկոլմիությունը տարեկան հաշվետվությունն անմիջապես ուղարկում է յերկրային կենտրոնին:

II ՔՐԵՎԵՐԻ ԽՍՀՄ ԲԳՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՐԵՍԻ 1930 թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ի ՎՈՐՈՇՈՒՄԻՑ, ՎՈՐ ՎԵՐԵՐԵՐՈՒՄ Ե ԿՈՆՏԵՍՏԱՆՏԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«Հաշվետվության ընդունած ձևը համարել միակը բոլոր կոլտնտեսությունների համար և ընդ սմին արգելել ամեն մի կազմակերպության, վոր նա չմտցնի այս կամ այն լրացուցիչ ձևեր, ինչպես նաև չփոխի տվյալ հաշվետվության ձևը»: Համաձայն կոլտնտ. կենտրոնի վարչության վորոշման՝ ԽՍՀՄ տերրիտորիայի մեջ մասնող ամեն մի կոլտնտեսություն՝ կանոնադրության համապատասխան պարտավոր է 1930 թ. վերջում իր տնտեսական-արտադրական գործունեության մասին հաշիվ տալ ինչպես կոլտնտեսության անդամներին, նույնպես և կուսակցական, խորհրդային օրգաններին ու կոլտնտ. սիստեմի գերադաս միություններին:

Կոլտնտեսությունների անվան տակ հասկացվում են կոլտնտեսության հետևյալ յերեք ձևերը. 1) գյուղատնտեսական կոմմունա, 2) գյուղատնտեսական արտել և 3) հողագտագործման ընկերություններ:

Տարեկան հաշվետվությունը, ինչպես կանոն, կազմվում է 1930 թ. հունվարի 1-ից մինչև 1931 թ. դեկտեմբերի 31-ը:

Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ծնունդ են առել 1930 հաշվետու տարվա ընթացքում, ինչպես որինակ, գարնանային գյուղատնտեսական կամպանիայի, բերքի հավաքման, աշնանահերկի կամպանիայի ընթացքում, նույնպես պետք է կազմեն հաշվետվություն այն ժամանակաշրջանի համար, վորը վորոշվում է իրենց կոլլեկտիվ արտադրական գործունեության սկզբից մինչև 1930 թ.:

Բացի այդ, ԽՍՀՄ տերրիտորիայի վրա յեղած կոլլեկտիվ միացումների լիակատար հաշվառման նպատակով բլանկը պետք է կազմեն և այն կոլտնտեսությունները, վորոնք կազմակերպվել են ու ձևավորել իրենց կոլլեկտիվը մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 13-ը և վորոնք, սակայն, կոլլեկտիվ տնտեսական աշխատանքների դեռ չեն ձևանարկել:

Այդպիսի դեպքում լրացվում է բլանկի միմիայն ընդհանուր տեղեկություններին վերաբերող բաժինը, ինչպես որինակ՝ տնտեսությունների ընդհանուր թիվը, կոլտնտեսությունների մեջ ներառված բնակչությունը, անդամների թիվը, նրանց ազգային կազմը, կուլտ-կենցաղային հիմնարկությունները, յեթե այդպիսիներ կան, համայնացված հողային արոտատեղիները (земельные угодья), համայնացված տնտեսական կառուցումների քանակն ու ծավալը, գոյություն ունեցող մեռյալ բարդ ինվենտարը, համայնացված և անհատականորեն ոգտագործվող անասունների քանակը, նույնպես և ցույց է տրվում կոլկադրերի կազմը ըստ մասնագիտությունների, անբաժանելի ֆոնդերը, փայերը և ներդրումները:

Բայց պիտի նկատի ունենալ, վոր բլանկի մնացած աղյուսակներն ու հարցերը չեն լրացվում նրանց կողմից:

Հաշվետու բլանկը լրացնելու համար՝ ոգտագործվում են կոլտնտեսություններում յեղած բոլոր փաստաթղթերը, գրություններ՝ հաշվետվության գոյության դեպքում, իսկ յեթե հաշվետվությունը բացակայել է, ապա ուրեմն հաշվետվությունը կազմվում է գոյություն ունեցող փաստերի հիման վրա:

Արտադրական պլանը կազմելու համար հիմնականում յերկետ պետք է ծառայեն հաշվետվության նյութերը, բայց վորովհետև 1931 թ. արտադրական պլանը պիտի կազմվի դեկտեմբեր ամսին, այսինքն հաշվետու տարուց ավելի առաջ, դրա համար

43366-63

եւ անհրաժեշտ ե տարեկան հաշվետվութեան համար պահանջվող նյութերի պատրաստումը հարմարեցնել արտադրական պլան կազմելու վերաբերմամբ տարվող աշխատանքների մոմենտին:

Այդպիսով 1931 թ. առ 1-ն հունվարի յեղած նյութական միջոցների վերջնական հաշվետվութեանը պատրաստելու միջոցին հաշվետվութեան մեջ մուծվում են ուղղումներ միայն այն փոփոխութեանների վերաբերմամբ, վորոնք տեղի յեն ունեցել հաշվետվութեաններ կազմելու ժամանակաշրջանի ընթացքում արտադրական պլանի պետքերի համար, և լրացուցիչ կերպով կազմվում են լոկ այն աղյուսակները, վորոնք չեն պահանջել պլանի համար նախապատրաստում:

1. ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԲԼԱՆԿԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

Բլանկի լրացմանը ձեռնարկելուց առաջ հարկավոր ե.

ա) Լավ յուրացնել բլանկի բովանդակութիւնը, այսինքն ուղադրութեամբ կարգաւ բաժինների բոլոր գլխագրերը, աղյուսակները և սյունակները, նույնպես և բոլոր հարցերը:

բ) Հետո, միաժամանակ հետևելով բլանկին, ուղադրութեամբ կարգաւ ստորև ղետեղված բոլոր ցուցմունքները այն մասին, թե ինչպես պետք ե լրացնել աղյուսակները և տալ բլանկում առաջադրված հարցերի պատասխանները ու, վերջապես, ջուրից բլանկը լրացնելու համար հարկավոր բոլոր նյութերը, ինչպես որինակ՝ անդամների ընտանիքի ցուցակը, ակտերը, հաշվեմատյանները, յեթե կան այդպիսիք, փաստաթղթեր և այլն. վերոհիշյալների համար ուղադրված նպատակով՝ ղետեղել տվյալները բլանկում ղետեղված աղյուսակների և հարցերի դասավորման կարգով:

2. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԼՐԱՑՆԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Բլանկը լրացնելու ժամանակ պետք ե խստիվ պահպանել հետևյալ կանոնները.

ա) Բլանկը լրացվում ե անպայմանորեն թանաքով:

բ) Երբ հարցերը և թվերը գրվում են պ. դ. և ընթանան լի (հնարավոր չափով առանց կեղտոտելու և ջնջումների):

գ) Պատասխանները և թվերը նշվում են անպայման այն աղյուսակներում՝ հարցերի ղիմաց, վորոնք ունեն համապատասխան վերառուցութեաններ:

Մի քանի աղյուսակներում, վորպիսիք են՝ 6, 8, 9, 14, 15, 18, 23 և 26, պատասխանները գրվում են ձախ կողմից:

դ) Այն սյունակները կամ հարցերին հատկացված տեղերը (կետ-գծիկներով), վորոնք չեն կարող լրացվել շնորհիվ կոլտնտեսութեաններում նման առարկաների և տնտեսական յերևույթների բացակայութեան, վորոնց մասին բլանկում գրված են հարցեր, պարզապես գծվում են:

յ) Յեթե կոլտնտեսութեան մեջ կա այնպիսի յերևույթ կամ առարկա, սակայն նրա մասին տեղեկութեան չկա, այն ժամանակ համապատասխան սյունակներում կամ տեղերում պատասխանի համար գրվում ե՝ «տեղեկութեան չկա»:

զ) Բոլոր ցուցմունքները (պատասխանները) տարածութեան, կշռաչափերի և հեղուկների չափերի մասին տրվում են բացառապես մետրական միավորներով (ցանքսը հեկտարներով, այլ վոչ դեպքերիններով, ցորենը ցենտներով, այլ վոչ փթերով, և այլն):

է) Վոչ մի դեպքում չի թույլատրվում շտկել բլանկում տպած չափանիշները և տեղը դնել ուսական չափի միավորները. դրա համար բոլոր տեղեկութեանները, վորոնք կոլտնտեսութեան մեջ արտահայտվում են ուրիշ չափերով, պետք ե վերածվեն բլանկում նշված չափերի (որինակ, յեթե հացահատիկների մասին տեղեկութեանը տրված ե կիլոգրամներով, սակայն հաշվետվութեան մեջ պահանջվում ե տալ ցենտներով, ապա ուրեմն կիլոգրամը վեր ե ածվում ցենտների):

Ծանոթութիւն. Ռուսական չափերը՝ մետրական չափերի վերածման աղյուսակները կցված են սրան վորպես հավելված:

3. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՑՈՒՑՍՈՒՆՔՆԵՐ ԲԼԱՆԿԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հաշվետու բլանկի լրացման ժամանակ հարկավոր ե ղեկավարվել հետևյալ ցուցմունքներով (ցուցմունքներ տրվում են այն աղյուսակների ու հարցերի համար, վորոնք պահանջում են առաջաբանումներ):

1) Բլանկի վերևի աջ անկյունում ղետեղված ե դիտողութեան, վորը լրացվում ե գծումով այն կոլտնտեսութեանների կողմից, վորոնք հանդիսանում են կարմիր բանակային և վերաբնակավածների կոլտնտեսութեաններ:

Կարմիր բանակայինների կոլտնտեսությունների անվան տակ հասկացվում են այն կոլտնտեսությունները, վորոնք կազմակերպված են զորացրման յենթարկված կարմիր բանակայիններից: Վերաբնակիչների կոլտնտեսությունների անվան տակ հասկացվում են այն կոլտնտեսությունները, վորոնց անդամների տնտեսությունները կազմակերպված են իրենց նախկին տեղերի կոլլեկտիվում կամ ընկերություններում, սակայն, վորոնք նոր բնակավայրում իսկույն ձեռնարկել են տնտեսականության կոլլեկտիվ ձևերին:

Ճիշտ նույնպես և այն կոլտնտեսությունները, վորոնք կազմակերպվել են վոչ թե իրենց անդամների նախկին բնակավայրում, այլ նոր բնակավայրում, իսկ մինչև այդ նրանց անդամները յեղել են անհատ տնտեսավարներ:

Ծանոթություն. Կոլտնտեսությունները, վորոնք բաղկացած են անհատական կարգով վերաբնակված գյուղական տնտեսություններից, բայց վորոնք տարբեր ժամանակներում են վերաբնակվել և վերաբնակված տեղում մինչև կոլտնտեսության մեջ մտնելը՝ վարել են իրենց անհատական տնտեսությունը, — չեն համարվում վերաբնակիչների կոլտնտեսություններ:

Վերնագրից հետո առաջին տողի վրա նշված և «կոլտնտեսության 1930 թ. հաշվետվությունը» ըստ կետի . . . 193 -ից մինչև . . . 193 թ. ցույց և տրվում այն ճշգրիտ ժամանակաշրջանը, վորն ընդգրկվում և հաշվետվությամբ: Այդ առանձնապես կարևոր և այնպիսի դեպքում, յերբ հաշվետվությունը կազմում են այն կոլտնտեսությունները, վորոնք կազմակերպվել են հաշվետու տարում և հաշիվ են ներկայացնում մեկ տարուց պակաս ժամանակի համար: Որինակ՝ 1930 թ. ապրիլի 1-ից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 1ը:

Հետևյալ տողում լրիվ գրվում և կոլտնտեսության լրիվ առունը, ըստ վորում պարտադիր և նշել կոլտնտեսության ձևը. որինակ՝ գյուղատնտեսական արտել՝ «Կարմիր Հոկտեմբեր», կամ գյուղատնտեսական կոմմունա՝ «Լենինի ուղի», կամ «Միխայլովյան միասնական հողագտագործման ընկերություն»:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3) Յերկրորդ հարցում մատնանշվում և այն տարին, վորում կոլտնտեսությունը ձեռնարկել և տնտեսական գործունեյության:

Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ստեղծվել են հաշվետու տարվա ընթացքում, բացի տարուց նշում են նաև ամիսը:

4) Յերրորդ հարցում՝ «Տնտեսության հիմնական դեկավարը»-ում մատնանշվում և այն ճյուղը, վորն ընթացիկ տարվա ամբողջ մթերքների մեջ տվել և ամենաշատ յեկամուտը:

Այսպիսով պատասխանի մեջ գրվում և հետևյալ բնորոշումներից մեկը՝ հացահատիկային կուլտուրաներ (ցորեն, բրինձ և այլն), շաքարի ճակընդեղ, կանեփի մշակություն, բամբակի մշակություն, այգեգործություն, բանջարաբուծություն, կաթնա-անասնապահություն, մասցու կենդանիների զարգացումը, վոչխարաբուծություն, խոզաբուծություն: Այն դեպքերում, յերբ յերկու ճյուղն ևլ ըստ յեկամտի չափերի հավասարաթեք են, այն ժամանակ ցույց են տրվում յերկուսն ևլ: Որինակ՝ «կաթնա-բանջարական»:

5) 4-րդ և 5-րդ հարցերում նկատի յե առնվում պայմանագրի վրա հիմնված մշտական արտադրական կապ մեքենա-տրակ-տորային կայանի հետ (կամ սովխոզի հետ)՝ հողագտագործման և բերքը հավաքելու տեթիվ:

Ծանոթություն. Ժամանակավոր արտադրական ոգնություն, վոր ստացել և կոլտնտեսությունը վորեն կամպանիայի շրջանում, այստեղ չի մատնանշվում:

6) 6-րդ «Հողոգտագործում» բաժնում ցույց և տրվում բոլոր հողը, ինչպես հարմարը, նույնպես և վոչ-հարմարը, վորը կոլտնտեսությունն ոգտագործում և կոլլեկտիվ կերպով, անկախ այն բանից, թե ինչպես և գոյացել հողային ֆոնդը, — համայնացվածի հաշվին, պետությունից ստացված հողային ունեցվածքից, թե՞ յերկարատե վարձակալության հաշվին:

Անդամների տնտեսողերը (усадыбы) և հողային արոտատեղերը (угодья), վորոնք գտնվում են անդամների անձնական ոգտագործման ներքո, — այստեղ չեն մտնում (հաշվի չեն առնվում):

Հերկի անվան տակ հասկացվում և գաշտային հողը՝ հերկված: Խոպան ու խամ հողերը վարելահողերի շարքը չեն դասվում և մատնանշվում են հատուկ հողբաժնի տակ, վորոնք պետքական են հետագա վարուցանքի համար:

Մարգագետիններն ու արոտատեղիները հաշվի յեն առնվում ինքնուրույն կերպով և հետագայում վարելու համար պետքականների մեջ չեն ներառվում:

Բանջարանոց անվան տակ հասկացվում են այն հողերը, վորոնք շարունակ ոգտագործվում են վորպես բանջարանոցային կուլտուրա (լինեն նրանք ցանկապատված թե վոյ): Բանջարանոցային կուլտուրաները, վորոնք գրավում են դաշտերում, այդ սյունյակում հաշվի չեն առնվում, այլ մուծվում են վարուցանքի տարածության մեջ (լինեն ջրովի թե դեմի):

7) Կոլտնտեսության կազմը:—Առաջին բաժնում. ա) առաջին տեղը ըստ տնտեսությունների առաջին տողի վրա գրվում են գյուղական տնտեսությունների ընդհանուր թիվը, մյուս տողերում նրանցից դուրս են հանվում բատրակային, չքավորական, միջակի և ունևորների տնտեսությունները: Վերջին տողում ցույց է տրվում կոլտնտեսության մեջ մտած ընտանիքների և մեն-մենակների, աշպես կոչված «կողմնակիների» — վոչ-գյուղացիների, այսինքն բանվորների, ծառայողների (ուսուցիչների, գյուղատնտեսների, հաշվետարների և այլն) թիվը: Կոլտոգի անդամների տնտեսության այս կամ այն սոցիալ-դասակարգային խմբի շարքը դասելու ժամանակ, հարկավոր է նկատի ունենալ նրանց սոցիալական դրությունը մինչև կոլտնտեսության մեջ մտնելը:

Ընդ սմին անդամների դիտողությունների բաժնում ըստ սոցիալ-տնտեսական հատկանիշների իբրև հիմք է ընդունվում հարկայնեթարկման նշանը՝ վորպես կողմնվորոշիչ դրություն, այսինքն՝ 1) գյուղատնտեսության հատկանիշները պատկանում են չքավորական խմբին, ընդ սմին այդ խմբից առանձնացվում են բատրակային տնտեսությունները, վորոնց թիվը գրվում է առաջին տողում:

Բատրակային տնտեսության անվան տակ բացի դրանից պետք է հասկանալ այնպիսի տնտեսություններ և ընտանիքներ, վորոնք իրենց աշխատողներին սիստեմատիկաբար ուղարկել են գյուղատնտեսական աշխատանքների, և վորոնց համար նման զբաղմունքը հանդիսացել է գոյության հիմնական աղբյուրը:

2) Նրանք, վորոնք վճարում են գյուղատնտեսական հարկն ըստ նորմաների, դասվում են միջակ խմբի շարքը:

3) Նրանք, վորոնք գյուղատնտեսական հարկը վճարում են ավելացած նորմայով, դասվում են ունևոր խմբի շարքը:

Առաջին սյունյակում հաշվի չեն առնվում մեն-մենակների և ընտանիքների տնտեսությունների գոյությունն առ 1-ն հունվարի 1930 թ.:

Այն կոլտոգները, վորոնք 1930 թվի հունվարի 1-ից հետո են կազմակերպվել «յեդել և 1/1 30 թ.» սյունակում, գծվում է գոյություն ունեցող տնտեսությունները, ընտանիքները, մեն-մենակները, ինչպես կազմակերպման մոմենտում, նույնպես ել նրանից հետո, գրվում է 2-րդ սյունակում: Աղյուսակը պետք է սկսել լրացնել 4-րդ սյունակից, յերկրորդ սյունակում գրվում է ամբողջ հաշվետու շրջանում կոլտնտեսությունում մտնող տնտեսությունների քանակը, (անկախ դուրս յեկողներից), նույնպես և նրանց բաժանումն ըստ սոցիալ-տնտեսական նշանների:

Յերրորդ սյունյակում գրվում է տնտեսությունների ընդհանուր քանակը, վորոնք դուրս են յեկել հաշվետու ժամանակաշրջանում կոլտնտեսությունից, ներառելով դրա մեջ նաև այն հին անդամներին, վորոնք յեդել են կոլեկտիվի մեջ տարուց ավելի և նույնպես նրանց բաժանումներն ըստ սոցիալ-դասակարգային նշանների, և վերջապես 4-րդ սյունյակում գրվում է տնտեսությունների քանակը (ընտանիքներին և մեն-մենակներին վերջին տողում) առ մեկն հունվարի 1931 թ. տվյալներով:

Յերկրորդ «ըստ ազգաբնակչության» բաժնում տեղեկություն է տրվում կոլտնտեսության բնակչության քանակի, նրանցից առ 1/1 31 թ. աշխատավորների մասին, այն անդամները, վորոնք դրսում են յեդել կամ կարմիր բանակում, չեն առանձնացվում և հաշվի չեն առնվում ընդհանուր քանակի մեջ:

Աշխատունակների հասակը. 1) մեծահասակներ են հաշվվում 16 տարուց սկսած:

Մեծահասակ աշխատունակների համար հասակի վերջնական սահմանում չի հաստատվում, դրա համար ել այն ծեղունիները, վորոնք 66 տարին անցել են, իսկ կանայք 55-ից, այն դեպքում, յեթե նրանք կոլեկտիվ աշխատանքներում ունենում են փաստական մասնակցություն, ցույց են տրվում վորպես աշխատավորներ, 2) անչափահաս աշխատունակների հասակը վորոշվում է սկսած 12-ից մինչև 16 տարեկանը, այսինքն՝ վորոնք ունեն լրիվ 15 տարի: Անգրագետներ են համարվում կոլտնտեսության այն անդամները, վորոնք չեն կարող վոչ կարգալ, վոչ գրել, և չեն անցել անգրագիտությունը վերացնող կուրսերը, և վերջապես «ըստ ազգությունների» բաժնում սկզբում գրվում են կոլտնտեսությունում յեղած անդամների ընդհանուր քանակը (վոչ-տնտեսությունները) ըստ ազգությունների. հետո նրանց բաժանումը տարվում է ըստ ազգային նշանների:

Ազգերի շատութեան դեպքում՝ հաշվել ինչքան բլանկում տեղ կա, միայն գլխավոր ազգութիւնները:

8-րդ «կուլտ-կենցաղային սպասարկումը» բաժնում տրվում է պատասխան (այդ կամ վոչ), թե այս կամ այն հիմնարկութիւնն ունի՞ կուլտնոսութիւն, թե վոչ, ընդ սմին մանկամսուրների վերաբերմամբ նկատի յետնվում յերեխաների այն քանակը, վորի համար շենքը նախատեսվել է:

Ճաշարան յեղած դեպքում ցույց է տրվում, թե նա որակաւ վորքան ճաշողների յետ սպասարկում:

9-րդ բաժնում ցույց է տրվում տնտեսութեան տարբեր ճշողների վերաբերյալ գեղեցումները, դասախոսութիւնների քանակը, վորոնք տեղի յեն ունեցել կուլտնոսութիւնում գյուղատնտեսական, կուլտ-կենցաղային և արտադրական հարցերի շուրջը. հաշվետու գեղեցումներ այստեղ չեն ներառվում:

10-րդ «կառուցվել և համայնացվել է կուլտնոսութեան կողմից 1930» բաժնում հաշվի յետ առնվում ինչպես գյուղատնտեսական նշանակութիւն ունեցող համայնացված կառուցումները, նույնպես և այն շենքերը, վորոնք բարձրացվել են 1930 թ. նրանք, վորոնք հաշվետու տարումն են սկսվել, բայց չեն ավարտվել:

Տարվա վերջում, կուլտնոսութիւններում յեղած համայնացված շենքերը կամ այն շենքերը, վորոնք կառուցվել են հաշվետու տարուց առաջ, պատասխանում չի ցույց տրվում: 1/1 31 թ. կառուցումների սյունյակում հարկավոր է ներառել կուլտնոսութիւնների 1/1 31 թ. բոլոր կառուցումների քանակը և ծավալը. այստեղ չեն մտնում մինչև 1/1 31 թ. համայնացված շենքերը, նորոգվածները:

«կառուցումների անունները» սյունյակում գրվում են այն շենքերն ու տեխնիքական կառուցումները, վորոնք վերը բերած նամենկլատուրայում չեն նախատեսված: Նամենկլատուրայի հատուկ բաժնում գրվում են նույնպես հաշվետու տարում շինված շենքերը, տեխնիքական կառուցումները, կապիտալ-վերանորոգումները, հարմարեցվածները:

Այլուսակի I և II-րդ սյունակներում գրվում են այն կառուցումների քանակը և ծավալը, վորոնք կուլտնոսութիւնը նկատի յետ ունեցել (յենթադրել) կառուցել, վերանորոգել և ընթացիկ տարում կապիտալ նորոգման յենթարկել:

7-րդ սյունյակում գրվում է կուլտնոսութեան սեփական միջոցների ընդհանուր գումարը և կառուցումների մեջ ներդրումները, անկախ այն բանից, թե այդ ներդրումները ինչու են արտահայտվում, փողային միավորներում թե՞ աշխատանքում (յեկամտի բաշխումն ըստ աշխատանքի որերի գնահատականի), կամ նյութականում:

8-րդ սյունյակում տրվում է փոխառական (վարկ) միջոցների գումարը, վորը ծախսվել է կուլտնոսութեան կողմից այդ կառուցումների վրա:

կառուցումների ծավալն արտահայտվում է միավորներում, վոր ցույց է տալիս նրանց տարողականութիւնը. որինակ՝ անասունների գոմը—անասունների ընդհանուր թվի համեմատութեամբ, սիլսոնի փոսեր—նրանցում տեղավորվող սիլսոնի զանգվածի քանակի վերաբերմամբ:

II-րդ բաժնում «Մեռած ինվենտար»:

Այլուսակում հաշվի յեն առնվում բոլոր այն մեքենաները և գործիքները, վորոնք ցույց են տրված թվարկածում:

Առաջին աղյուսակում ձախից՝ «կա 1/1 31 թ.» ներկայացվում է նրանց քանակութիւնը ըստ 1/1 31 թ. յեղածի, այդ քանակութիւնից հետեյալ սյունյակում առանձնացվում են այն մեքենաների քանակութիւնը, վորոնք հայթայթվել են կուլտնոսութեան կողմից հաշվետու տարում, իսկ մյուս 2 սյունյակներում գրվում են այն միջոցների գումարը (ուրելիներով), վորոնք մտցրել է կուլտնոսութիւնն այդ մեքենաները հայթայթելու համար. ա) կուլտնոսութեան միջոցների, բ) վարկերի հաշվին:

Տրակտորների վերաբերյալ, բացի քանակից, անհրաժեշտ է նաեւ արտահայտել նրանց ընդհանուր կարողութիւնը ձիու ուժով, նույնը և շարժիչ ուժերի վերաբերյալ: Միայն մատնանշվում են կուլտնոսութեան տրակտորներն, այն եւ պիտանիները:

Այն տրակտորները, վորոնք մեքենատրակտորային կողմից է տրված, չեն մատնանշվում:

12-րդ «Արդյունաբերութիւն և ոժանդակ ձեռնարկութիւններ» բաժնում տրվում է տեղեկութիւն կուլտնոսութեանը պատկանող բոլոր արդյունաբերութիւնների, նույնպես և արհեստակուստարային և ոժանդակ ձեռնարկների (դարբնոցների նորոգման արհեստանոցներ և այլն) մասին, ընդ սմին առաջին սյունյակում հարկավոր է գրել այդ ձեռնարկութիւնների անունները, որինակ «ազոբայք», «նորոգման արհեստանոց» և այլն:

Բերվող (завозный) հումուլթի տակ հարկավոր է հասկանալ ուրիշի հումուլթը, վորը մշակվում է կոլտնտեսության ձեռնարկություններում:

13-րդ «Անասուն» բաժնում մատնանշվում է անասունների քանակը ըստ տեսակների և հասակային խմբերի, նույնպես և թռչունները, ճագարները, մեղուները:

Տեղեկություն տրվում է 11 31 թ. յեղածովը, ընդ սմին առկա բոլոր տեսակների և ցեղերի կենդանիների ընդհանուր քանակից, առանձնացվում է ընդհանուր սյունյակներում կենդանիների և տեղական լավացման յենթարկվածների քանակը:

Հատկապես առանձնացվում է կենդանիների ամեն մի տեսակը ընդհանուր թվից ըստ ամբողջ նոմենկլատուրայի հաշվետու շրջանում, հոտի մեջ կատարած փոփոխությունները:

1) Համայնացվածները:

2) Գնումները:

3) Ստացված է աճից:

4) Կորուստը:

Բոլոր տողերում, բացի վերջինից, հաշվի յեն առնվում այն անասունները, վորոնք կոլեկտիվ կերպով են ոգտագործվում, միայն վերջին սյունյակում պետք է հաշվի առնվեն այն անասունները, վորոնք ղանվում են անդամների անձնական ոգտագործման ներքո, այսինքն՝ չհամայնացված անասունները:

Համայնացված այն անասունները, վորոնք բաշխված են ըստ անդամների տների և կոլտնտեսության կողմից, գրանք գրված են իր անդամների խմբական կամ անհատական ոգտագործման տակ—վերջին «անհատական ոգտագործման» տողում չի մտցվում, այլ հաշվի յեն առնվում առաջին տողում:

Ազնվացեղ անասուններ են կոչվում նրանք, վորոնք գրանցված են ցեղական գրքերում, իսկ լավորակները նրանք, վորոնք հավանություն են գտել հողբաժնի կոմիտարի կողմից:

Արտագրող անասուններն անվան տակ հասկացվում են այն կենդանիները, վորոնք պահվում են հենց այդ նպատակի համար:

Բանող այն արու ձիերը, վորոնց կոլտնտեսությունն ոգտագործում է և վորպես բեղմնավորող ձիեր, արտագրող ձիերի խմբում չեն ներառվում, այլ ցույց են տրվում բանող ձիերի խմբում:

Ազնվացեղ սերող ձիերն այն գեպընդ, յեթե նրանք միևնույն ժամանակ մտնում են բանող անասունների կազմում—գրվում են «բանող ձիերի» խմբում:

14-րդ «Կաղերի» բաժնում (կետերով) ազատ տողերում գրվում են մասնագիտության այն տեսակները, վորոնք գոյություն ունեն կոլտնտեսության մեջ, բայց նոմենկլատուրայով չի նախատեսվել, որինակ՝ ուսուցիչներ, կուլտ-աշխատողներ, դեղագործներ, վերակացուներ, հովիվներ և այլն: Առաջին յերկու սյունակը ըստ մասնագիտության, և նրանց ընդհանուր քանակից առանձնացվում է «դրսում յեղողների» քանակը:

15-րդ «Կաղերի պատրաստում» բաժնում «կուրսերի առնունք» սյունյակում գրվում են բոլոր կուրսերի անունները, ուր յեղել են կոլխոզնիկները, և նրանց լինելու տեղությունը: Այստեղ է գրվում նաև գյուղատնտեսական խմբակները, վորոնք կազմակերպվել են կոլտնտեսության դպրոցի կողմից և կոլխոզնիկների քանակը, վորոնք անցել են այդ կուրսերով: Այդ բաժինը լրացնելու որինակ:

Կոլխոզնիկների քանակը, վորոնք կուրսերի գյուղատ. խմբակների անունները անցել են կուրսերով

4	1) Յերեք ամսյա յերկրային (ОБЖ.)	այգի-բանջարանոց.
3	2) յերկշաբաթյա շրջանային	անասնապահական
1	3) յերկամյա յերկրային	կոոպերատիվային
5	4) միամսյա մեջըրջանային	կուլտ. լուսավորչական
12	5) անասնաբուժական խմբակ	կոլտնտեսությունում
10	6) դպրոցին կից գյուղ. տնտ.	խմբակը

16-րդ «Աշխատանքային ծախսում» բաժին: -1) Աշխատանքային ծախսումները հաշվի յեն առնվում ամբողջ այն ժամանակաշրջանի համար, վորի համար կազմվել է հաշվետվությունը:

Կոլտնտեսության անդամների աշխատանքի ծախսումները հաշվի առնման համար հարկավոր է ոգտվել աշխատանքի ձև № 10 տարելից, կրճատ հաշվետարությունը կամ ուրիշ փաստաթղթերով ինչպիսիները կան կոլտնտեսություններում աշխատանքները հաշվի առնելու համար: Ըստ տարելի հաշվի յեն առնվում այն օրերը, վորոնք սկզբից ծախսվել են ինչպես տղամարդկանց աշխատանք, հետո վորպես կանանց և վերջապես վորպես անչափահասների աշխատանք:

Արտագրական հաշվի արդյունքները կադմում են կոլանդոմի մարդա-որվա աշխատանքի ծախսումը և գրվում է հաշվետու

Ծանոթություն. Սույն հաշիվը բերվում է միայն որինակի համար, վորով դեկավարվելով՝ ամեն մի կոլտնտ. պետք է անցկացնի իրական հաշվառում, յեղնելով գոյություն ունեցող փաստական դրությունից:

Սեզոնիկների թվին են պատկանում այն բանվորները, վորոնք վարձվել են մի ամիս ժամանակով վոչ պակաս, և նույնպես այն բանվորները, վորոնք աշխատանքի պայմանների և սոցապահովագրական վճարի տեսակետից հավասարեցվում են սեզոնիկներին:

4-րդ կետում՝ «կոլխոզի անդամի դրսի աշխատանքը».— 1) մեքենատրակտորային կայանում, 2) պետական տնտեսություն մեջ, 3) հարևան կոլտնտ.-ում վարձու կամ տնվարձ կերպով—գրվում է կոլանդամի այդ կազմակերպություններում կատարած մարդա-որերի աշխատանքի քանակը:

Դրսում աշխատելու անվան տակ (под отходничеством) հասկացվում է կոլխոզնիկների այն աշխատանքը, վոր տարվում է ուրիշ կողմերում՝ կոլտնտ. աշխատանքներից դուրս:

ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ ՔԱՐՏԻ ՀԱՄԱՐ ՎՈՐՈՒՄ ՑՈՒՑՄՈՒՆՔ ՆԿԱՏԵԼ

(վորը լրացնում են այն կոլտնտեսությունները, վորոնք աշխատանքի ծախսումների հաշիվը տարել են ըստ արտադրական ճյուղերի):

Լրացուցիչ քարտի լրացումը հիմնականում կատարվում է համաձայն վերև բերած ցուցմունքներին, լոկ մի տարբերությունով, վոր հաշիվը տարվում է վոչ թե լրիվ տարվա համար, այլ առանձին կվարտալների համար՝ հունվարի 1-ից մինչև մարտի 31-ը, յերկրորդ կվարտալ՝ ապրիլի մեկից մինչև հունիսը, յերրորդ՝ հուլիսի մեկից մինչև սեպտեմբերի 30-ը և չորրորդ կվարտալ՝ հոկտեմբերի մեկից մինչև դեկտեմբերի 31-ը: Ընդ սմին ամեն մի կվարտալի որերի հաշիվը վերցվում է համապատասխան որացույցային որերի.— առաջին կվարտալում 30 որ, յերկրորդում—91, յերրորդում և չորրորդում 92-ական որեր: Այսպիսով, աթողջ ստացած հաշիվն ըստ կվարտալների կզրվի լրացուցիչ կարտի համապատասխան սյունյակներում: Կոլտնտ.-ները, վորոնք կազմել են լրացուցիչ քարտերը, փոխադրում են տարեկան հաշվետվության հիմնական բլանկի 16-րդ բաժնի համապատասխան սյունյակներում:

ՏՄԼԻՑԱ 17-ԴԴ—ՑԱՆՔՍ ՅԵՎ ԲԵՐԲ

Ծավալուն նոմենկլատուրայում, բոլոր կուլտուրաների վերաբերյալ—գաղտնավարական, բանջարանոցային, բաղջային, խոտհարքային, տեղեկություն տրվում են միայն ըստ ցանքսերի և արոտատեղիների (по угодьям), վորոնք գտնվում են կոլեկտիվ ոգտագործման ներքո:

Անդամների անհատական ցանքսը, վորը գտնվում է նրանց անձնական ոգտագործման ներքո, այս աղյուսակում չի մտնում, և հաշվի չե առնվում դրան նվիրված հատուկ բաժնում:

Ցանքսը (ըստ պլանի և փաստական), ցանքսի և բերքի վոչնչացումը մտնում է հաշվառման մեջ միայն ըստ կոլեկտիվ ցանքսերի:

«Ըստ պլանի յեղել է մատնանշված» տողը լրացվում է այն կոլտնտեսությունների համար միայն, վորոնք անցել են 30—31 թ. թ. համար ցանքսերի պլան, իսկ այն կոլտնտեսությունները, վորտեղ այդ բացակայել է՝ տողը չի լրացվում:

Տվյալ անուն ունեցող կուլտուրաները թվարկելիս՝ տեխնիկական, յուղաբեր, սիլոսային և այլն, դրանցից պետք է գրանցել միայն այնպիսիները, վորպիսիներ յեղել են տվյալ կոլտնտեսություններում: Այսպիսով համապատասխան վերտառությունների տակ գրվում են նրանց անունները, որինակ. «Տեխնիկական» վերնագրի տակ գրվում են՝ կանեփ, դեղին թութուն, մալորկա և այլն, կամ «Սիլոսների» վերտառության տակ—յեգիպտացորեն սիլոսի համար, արևածաղիկ և այլն:

«Վոչնչացավ գա և չի ցանվել» տողում—ամեն մի կուլտուրայի համար ինչպես աշնանացանի, նույնպես էլ զարնանացանի համար ներկայացվում է հողային այն տարածությունը, վորը վոչնչացվել է գարնանը և ամրանը: Աշնանացանի ձմեռային վոչնչացումը գրանցվում է հատուկ բաժնում՝ բլանկի ներքև, աղյուսակի կողքին:

Սոտհաբքի տարածությունը ինչպես մարգագետնիցը, նույնպես և հանգստացած և տարված հողից (заляжи косямой), վորից վերցվել է խոտի բերքը—գրանցվում են յերկրորդ սյունյակում՝ «փաստապես ցանվել է» անվան տակ:

Հատիկային զլխավոր կուլտուրաներ, վորոնք ցանվել են զտված սերմերով, առանձնացվում է առանձին տողում: Զտված սերմերի ցանքսի տակ հարկավոր է հասկանալ այն կուլտուրա-

ները, վորոնք ցանվել են փորձման բովով անցած, ընտրված մաքուր տեսակի սերմերով, վորոնք ստացվել են վորպես մաքուր տեսակի սերմեր՝ հայթայթող կազմակերպությունների կողմից, և նույնպես այն սերմերը, վորոնք ստացվել են տիրող փորձադաշտերից:

Մաքուր սերմերով արած ցանքները չպիտի շփոթել այն ցանքների հետ, վորոնց սերմերը հանդիսանում են սովորական մաքրված հատիկները:

«խոտի ցանքները» վերաառության տակ, ինչպես նրանց բռնած տարածությունը, նույնպես բերքը, պետք է ցույց տրվի առանձին բաժնում.— 1) թաղանթածածկ (травы подпокровные) և 2) վոչ-թաղանթածածկ (безпокровные): Հետո նույնպես առանձին ցույց տալ— յերկաբամյա և միամյա խոտերը: Թաղանթածածկ խոտի տարածությունը բոլոր կուլտուրաների ցանքային տարածության մեջ չի մտնում: Թեկաբեր կուլտուրաների բերքը հաշվի չի առնվում հացահատիկների և դարմանի մեջ, ընդ մին գլըվում չի վողջ չոր ցանքսը նախքան դարսելը (стланья) և թրջելը (мочки):

Այն կուլտուրաները, վորտեղ բանջարային տնտեսությունը ունի յերկրորդական նշանակություն, այնտեղ կարող են տեղեկություն տալ հանրազումարային կերպով, առանց վորեն բաժանման ըստ կուլտուրաների, սակայն յեթե վորեն կուլտուրա բռնում է մի հեկտար տարածություն, այն ժամանակ նրա մասին տեղեկություն տրվում է առանձին տողում— «նույն թվում»:

Առանձին բանջարանոցային կուլտուրաներում նման բաժանումը պետք է լրացվի, հաշվելով կաեոր բանջարանոցային կուլտուրաները՝ չսահմանափակվելով աղյուսակում մատնանշվածներով:

Ինչպես հիմնական մթերքների (հացահատիկների, արմատապտուղների, խոտ և այլն), նույնպես և յերկրորդականների՝ (հարդ և այլն) բերքը գրանցվում է միայն բնական քանակական— միավոր ցենտներով, առանց արտահայտելու այն փողային արժեքով:

1930 թ. միջարքային (междурядных) կուլտուրաների ցանքսի և բերքի բաժանմունքում գրանցվում են այն բոլոր կուլտուրաները, վորոնք ցանված են ուրիշ կուլտուրաներում, ինչպես որինակ, լորին յեզիպտացորենում, սոյան յեզիպտացորենում կամ

ուրիշ հողերում (պարտիզում, լազոդի այգիներում, թեյի պլանտացիաներում և այլն), հաշվի առնելով, թե իրոք ինչպիսի կուլտուրաներում, ինչպիսի հողային տարածության վրա ինչքան քանակությամբ և ցանվել, և ստացած բերքի քանակը:

Միջարքային ցանքների գրանցման տեխնիկան հետևյալն է. Յենթադրենք լորին ցանել են յեզիպտացորենի մեջ յերկու գա տարածությամբ, տմբողջ ցանած սերմը 0,33 ցենտներ է, ստացած բերքը հավասարվում է 3,5 ցենտներին, այն ժամանակ 5 ըդ սյունյակում գրվում է «ըստ կուլտուրաների», 6-ում 2 գա, 7-ում 0,33 ցենտներ, 8-ում 3,5 ցենտներ:

Աղյուսակ 18, տող 1 «աշնանահերկ (вспашкой под зябь) վերաառության տակ պետք է հասկանալ այն հողը, վորը շուռ է տված (կտրել) 1930 թ., 1931 թ. գարնանացան կուլտուրայի համար:

2-րդ տող աշնանավարի ներքո (вспашка под пар) հասկացվում է մի տարածություն, վորը նախորդ վարվում է, III, IV, V (վաղ), VI, VII—1930 թ. վորպես աշնանացան 1930 թ. համար:

3-րդ տող վարած և թողնված (занятых паров) տակ հասկացվում է իրապես մի տարածություն, վորը ցանված վորեն կուլտուրայով պարարտացման նպատակով, բերքը չի վերցվում, այլ հերկվում է հողի հետ:

5-րդ տողում մաքրված հատիկներ համարվում են սովորական այն հատիկները, վորոնք նախքան ցանվելը անցնում են զտիչ մեքենայով (տրյիչերներով), մաքրվածների շարքին չի պատկանում մաքրատեսակները:

Տող 7-րդ. Հականեխված հատիկներ են հաշվվում նրանք, վորոնք վորոշ ժամանակի միավորի ընթացքում մինչև ցանքսը լեցնում են փորմալինի հատուկ լուծվածքներում կամ մրուր վոչնչացնող աղերում:

Տող 10-րդ. «Նոր տարածության» ներքո հարկավոր է հասկանալ հողային այն մասսան, վորն առաջի անգամ է մտնում վարելու շրջանառության մեջ:

14-րդ տող. «Ցանքափոխություն» հասկացվում է կուլտուրաների վորոշ հերթափոխություն:

20 ըդ աղյուսակ, 4 սյունյակ. Այդիներից դուրս գտնված ծառերը գրանցվում են վորպես տարբեր հողերի վրա յեղած ծառեր:

Պաղոդի դարբարի (даблари) տեսակը հաշվի չեն առնվում 2-րդ և 3-րդ սյունյակներում, իսկ մագլարին (маглари) 4-րդ սյունյակում:

Աղյուսակ 20. Նպատակ դնելով հաշվի առնել ծառերի բո-
որ տեսակները, ընդ սմին առանձին տողում պետք է հաշվի
առնվի ծառերի բոլոր տեսակները, նկատի չառնել հասակները,
թեկուզ նրանք մի-մի տարեկան հասակ ունենան:

21-րդ աղյուսակ. Բերքատվության բարձրացումն իմացվում
է հարցման ձևով, իսկ մի քանի կուտուրաների վերաբերմամբ
այդ բանը կարելի չէ իմանալ, (խաղող, թուփուն, ըամբակ և
այլն) ամբողջական տարեկան բերքը բաժանելով փաստական
ցանքսերի տարածության վրա, զրանից զուրս դալով վոչնչացած
տարածությունը:

Այգիների և խաղողի նկատմամբ բերքի բարձացումը հաշ-
վի չեն առնվում այն այգիների վերաբերյալ, վորոնք ունեն ար-
դյունաբերական նշանակություն: Թվարկած հիմնական ցուցա-
նիշներում, թողնված են աղատ տողեր, ուր ներառնվում են այն
ցուցանիշները, վորոնք տվյալ կուտնտեսությունում հանդիսա-
նում են վորպես բնորոշներ: Մի հեկտարից ստացած բերքը
հաշվվում է զարնանացանի բերքատու տարածությունից (առանց
հաշվի առնելու զարնանացանի ամառային վոչնչացումները):

22-րդ «արտադրական ոգնություններ» աղյուսակում պետք
է հաշվի առնվի մի կողմից այն ոգնությունը, վորը ցույց է
տվել կուտնտեսությունը անհատական չքավորական տնտեսու-
թյուններին՝ առաջին 2 տողում, և մյուս կողմից այն արտադրա-
կան ոգնությունը, վոր ինքը կուտնտեսությունն է ստացել մե-
քենա-տրակտորային կայարաններից, պետական տնտեսություննե-
րից և հարևան կուտնտեսությունների կողմից (վերջին 3-րդ տո-
ղում): Աշխատանքի այն քանակը, վորը կատարվել է կու-տնտում
մեքենա-տրակտորային կայարանի կողմից՝ գրվում է անկախ
այն բանից, թե արդյոք այդ առթիվ պայմանագիր կնքվել է թե
չէ: Անվանված աշխատանքների հակառակ կողմում, համապա-
տասխան գլուխներում, գրվում է տվյալ կազմակերպությունների
ամեն մեկի առանձին կատարած աշխատանքի քանակը:

23-րդ աղյուսակում. «կենդանի անասուն տրված է» (ծա-
խած է) — գլխում հաշվի չեն առնվում այն կենդանիները, վորոնք
տրվել են կուտնտի կողմից պետական, կոոպերատիվ մթերոդ
կազմակերպություններին, սրանց թվում և կոնսրակցիոն հի-

մունքներով տրվածները ևս: Ոգտվելով անասունների տեսակների
պատրաստի թվարկումով, համապատասխան տեսակների դիմաց՝
աղյուսակում գրվում են գլուխների այն քանակը, վորը հաշվե-
տու տարում փաստապես տրվել են, և յերրորդ սյունակում ներ-
կայացվում է նրանց ընդհանուր կենդանի քաշը: կենդանի քաշը
վորոշվում է կամ հաշվեգրքերով ու ծախելու ակտերով, իսկ յեթե
այդպիսիները բացակայում են, այն ժամանակ ընդհանուր քաշը
ստացվում է կենդանի անասունի միջին քաշը բազմապատկելով
ծախած անասունների համապատասխան տեսակների բոլոր
գլուխների վրա:

Այդ աղյուսակի ազատ տողերում էլ ցույց է տրվում վո-
չնչացած կենդանիների քանակությունը, քաշը, ընդ սմին «ա-
նասունների տեսակները» սյունյակում հարկավոր է գրել վոչնչ-
ացած կենդանիների տեսակը, հասակը, որինակ՝

1) Մեծահասակ կովեր

2) Մողիներ 1 և կես տարեկան.

3) Մի տարեկան հորթ.

4) Ամսական կոճի և այլն:

24-րդ «Անասնապահական մթերքները և նրանց բաշխումը»
բաժնում գրվում է միայն կուլիկտիվ անասնապահությունից
ստացած մթերքները: Ազատ տողերում գրվում են մթերքների
անունները, վորոնք չեն նախատեսվել վեր բերած նոմենկլա-
տուրայով (խոզի մաղ, ձիու մաղ, մեղր, մոմ և այլն):

«Տրված է պետություն» սյունյակում նկատի ունի ըստ կոն-
տրակցիայի տրվածները, և անասնապահական մթերքների վա-
ճառքը պետական, կոոպերատիվ հայթաթող որդանների վրա:
Յեթե յեղել են մթերքների վաճառման դեպքերը մասնավոր շու-
կայում, ծախվածների մասին յեղած տեղեկությունները հարկա-
վոր է գրել աղյուսակների լուսանցքում՝ «մասնավոր» նշանա-
կումի ներքո:

«Ծախսված է կուտնտի արտադրական կարիքների վրա» —
սյունյակում գրվում է անասնաբուժական այն մթերքները, վո-
րոնք ծախսվել են արտադրական նպատակներով, որինակ, կաթը,
վոր խմացրել են հորթին, մորթը — կաշու և այլն կարիքների հա-
մար, վորոնք կապված են յեղել արտադրական կյանքի հետ:

Վերջին սյունյակում գրվում են մթերքների ամբողջ տարե-
կան ծախսումները ինչպես հասարակական սննդի վրա գործա-
դրվածները, նույնպես և այն մասը, վոր նույն նպատակի համար

տրվել է կոլանդամներին, անկախ այն բանից, վճարովի յե յեղել
այդ, թե յեկամտի մթերային բաշխման կարգով:

25-րդ աղյուսակում՝ «տարեկան ամբողջ մթերքների՝ դաշ-
տաբուծության, նույնպես արդյունաբերական, բանջարաբու-
ծական, այգեգործական բաշխումը»—հաշվի յե առնվում կոլտն-
տեսության 1930 թ. բերքի հավաքումը և նրա բաշխումը:

Վերջին յերկու աղատ տողերում, ըստ նոմենկլատուրայի,
պետք է թվարկել այն մթերքները, վորոնք հոսում են դեպի
կոլտնտեսությունը կոլմնակի մուտքերով, ինչպես որինակ
ալրադացներից, ընդ սմին ընթացիկ տարվա նրանց մուտքը և
բաշխումը ցույց է տրվում նույն սյունյակներում, վորտեղ գրի
յեն առնվում և կոլտնտի ամբողջ մթերքները: Ըստ առաջին՝
սյունյակի, «1930 թ. ամբողջ ստացած»-ումը գրվում են, ըստ
կոլտնտերների, մթերքների այն քանակությունը, վորոնք ստաց-
վել են՝ 1) 1930 թ. իր տնտեսությունում հավաքված բերքերը
(անցած տարվա մնացածը այստեղ չի մտնում) և առաջին աղ-
յուսակը լրացվում է ամբողջ բերքի մասին յեղած տվյալները
փոխադրելով 17-րդ աղյուսակի 5 տողում: Այն մթերքները, վո-
րոնք բաշխվել են և ծախսվել կոլտնտեսությունում նախնա-
կան կերպարանքով (ալյուր, կրուպա և այլն)—աղյուսակում
պետք է ցույց տրվի իրենց անմշակ դրությամբ—հատիկային
տեսքով: Աղատ տողերը լրացվում են այն կոլտնտերներով, վո-
րոնք չեն նախատեսվել թվածներում: «Տված է պետության»
աղյուսակում գրվում են այն ամենը, վորոնք տրվել են (ծախվել
են) պետության և կոոպերատիվ հայթաթողներին: Մասնավոր
շուկայում ծախվածները այստեղ հաշվի չեն առնվում, իսկ յեթե
յեղել են մասնավոր շուկայում ծախելու դեպքեր, այն ժամանակ
ծախվածների քանակը գրվում է այն մթերքների անվան դիմաց,
վորոնք ծախված են, առանձնապես աղյուսակի լուսանցքում՝
«մասնավոր» նշանակումով: Մթերքների ծախումն ինչպես տըն-
տեսական, նույնպես և սպառողական կարիքների վրա (հասարա-
կական սնունդ, և մթերքների բաշխումը անդամների միջև) գըր-
վում են մթերքների այն քանականությունները, վորոնք փաս-
տացի կերպով են ծախսվել (տրվել) առ 1-ն հուն. 1931 թ.: Վեր-
ջին 4 սյունյակներում գրվում են առ 1 ն հուն. 1931 թ.վի մթերք-
ների բոլոր մնացածները, վորոնք մնացել են բաշխումից հետո,
ինչպես վերև մասնաշված է, ավելցուկները գնում են ըստ հե-

տեյալ ֆոնդերի, 8) սերմերի, 9) ապահովագրական և սերմային
ֆոնդ: 10) անասունների կերակրման և 11) պարենավորման:

Ըստ ցույց տրված ֆոնդերի վրա յեղած բաշխումը պետք է
կապվի յեկող տարվա արտադրական պլանի հետ, և հիմնվի պա-
հեստի ֆոնդերի ճշգրիտ հաշվառման վրա: Որինակ. 1) սերմի
ֆոնդը պետք է համապատասխանի 1931 թ. դարնանացան տա-
րածության սերմի պահանջին և բացի այդ, առանձին կերպով է
վորոշվում ապահովագրական - սերմային ֆոնդի չափը. 2) ա-
նասունների կերի ֆոնդը չափի գերազանցի յեկող տարվա հա-
սարկանացված անասունների կերի իրական պահանջները, և
պարենավորման ֆոնդում ցույց է տրվում այն պաշարը, վորն
առանձնացվել է հասարակական սննդի համար:

«Կոլտնտ-ի յեկամուտը և նրա բաշխումը» աղյուսակը նպա-
տակ ունի յերևան բերելու հաշվետու տարում կոլտնտեսության
ստացած վող յեկամուտը ըստ նրա առանձին՝ մուտք նշող աղ-
յուրների և նույնպես այդ յեկամտի բաշխումը ըստ յերեք հիմ-
նական ուղղությունների. 1) տնտեսական և սրան կապված տըն-
տեսավարական ծախսերի ծածկումը, 2) հատկացումները անբա-
ժանելի և ուրիշ հասարակական ֆոնդերի համար, 3) կոլտնտ-
անդամների վրա բաշխումը:

Հասարականացված դաշտերի, մարդագետինների, բանջարա-
նոցների և այգիների յեկամուտը վորոշվում է հավաքված բերքի
արժեքով, ինչպես հիմնական մթերքները ձևով (որինակ, հատիկ-
ներ, արմատապտուղներ, թելաբեր ցողուններ, հարդ, բանջար,
արմտիքներ և այլն), նույնպես և յերկրորդականներ (արգասի-
քային)—հարդ և այլն:

Այն մթերքները, վորոնք պետական կոոպերատիվ կազմա-
կերպությունների կողմից դիզվում են ինչպես մթերման յեն-
թարկվող որյիկտներ (հացաֆուրտժային մթերքներ և այլն), նրանց
արժեքները վորոշվում են տվյալ շրջանում ընդունված մթերման
արժեքներով, դուրս հանելով նրանց արժեքի դումարից այն ծախ-
սերի արժեքը, վորը կապված է մթերքների հայթաթման պունկ-
տերը հասցնելու հետ: Ընդ սմին պետք է ուղադրության առնվի
մթերքների անխառը վիճակը, աղտոտ լինելը և ուրիշ հատկու-
թյունները:

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԶԵԿԱՍՏ ԱՄԲՈՂՋ ԶԵԿԱՍՈՒՏԸ ԲԱՂ- ԿԱՑԱՍ Ե ՇԵՏԵՎՅԱԼ ՀՈՒՎԱԾՆԵՐԻՑ

1) Կենդանի անասուններից, մեղվից, թռչնից ստացած մթերքների արժեքից (կաթ, միս, բուրդ, ձու, մեղր, սոս և այլն)
2) մորթված անասուններից և թռչուններից (միս, ճարպ, կաշի, փետուր և այլն) և ընկած անասուններից (կաշի, յեղջուրներ, սմբակներ): Մախված անասնապահական մթերքների արժեքը, և նույնպես ծախված կենդանի անասունների — թռչունների և մեղուների արժեքները — ցույց է տրվում ըստ վաճառման իրական գների: Այն մթերքների արժեքները, վորոնք բաշխվել են կողմնակիցների միջև, և նրանք, վորոնք գնացել են անտեսական կարիքները ծածկելու կամ հոգալու գծով, — ցույց է տրվում ըստ պետական կամ կողպերատիվ մթերման գներով: Կենդանիների ծնումից և աճումից ընձեռնված արժեքները անասնապահությունից յեկած յեկամտի տողում չի հաշվի առնվում:

Արդյունաբերական ձեռնարկումներից ստացած յեկամուտներին են վերաբերվում. — ա) անտեսությունից ստացած պատրաստի գործվածքներ և մթերքներ, (և նույնպես մնացորդներ — ОТХОДОВ), վորոնք վերամշակման են յենթարկվել, բ) այն գումարը, վորը ստացվում է փողերով կամ բնական դրությամբ (վերածած փողերի), ուրիշի հումույթը վերամշակելով, ինվենտարները նորոգելով և այն աշխատանքներից և սպասարկումներից, վորպիսին անում են կողմնակիցները: ձեռնարկները կողմնակից մարդկանց և կազմակերպություններին: Կոլտնտեսությունը իր արդյունաբերական ձեռնարկներում արտադրած մթերքները, նույնպես և գյուղատնտեսական բարիքները արժեքավորում են համաձայն պետական և կողպերատիվ մթերող կազմակերպությունների գների նորմային: Շրջապատ բնակչության ցույց տրված արտադրական ոգնությունից ստացած յեկամտին պիտի դասել այն փողային և բնական (արտահայտած փողով) ստացումները, վորոնք գոյանում են գրավով տրվածներից, սերմ գոսող մեքենաներից և ուրիշ կետերից:

Այլ յեկամուտների թվին պետք է դասել. ա) յեկամուտներ, վորոնք ընձեռնվում են կողմնակիցներին, կողմից կազմակերպված փոխադրական, անտառային, ձկնորսական և այլն դադարումներներից, բ) փողային և բնական (արտահայտած փողերով) մուծումներ, գյուղ. տնտ. մեքենաների և քաղող ուժերը դրսի աշխա-

տանքներից. գ) տարբեր յեկամուտ — բնական հատկացումներ, վորոնք գոյանում են կողմնակիցների անձնականորեն ոգտագործվող ցանքսի հավաքումից և կուլակների ցանքսերից, վորոնք անցել են կողմնակիցություններին, տոկոսներ ըստ ընթացիկ հաշվի և ըստ արժեքավոր թղթերի և այլն:

Մանրություն. Կոլտնտեսության յեկամուտներում չեն մտնում. —

1) Սերմի ֆոնդին մուծումները, վորը գալիս է կողմնակիցների անհատական ցանքսերից:

2) Կուլակների ցանքսերի բերքի արժեքը, բացի նրանց հավաքման արժեքից:

3) Դրսում աշխատող, կուլ. ծառայող անդամների, ըստ կանոնադրության յեղած հատկացումները:

4) Կոլտնտեսության կողմից փողային և բնական իրերի տեսքով վերցված վարկերը վոչ մի կերպ յեկամուտներին չեն դասվում:

Տնտեսական ծախսերի թվին պիտի դասել. —

ա) Ընթացիկ տարում ցանած (գարնան և աշնան) դաշտա-մարգագետային, բանջարանոցային և այլ կուլտուրաների, ինչպես իրենց սերմերի արժեքը, նույնպես վարկով ստացածներին:

բ) Նյութեր, վորոնք մախվել են մթերատու անասունների պահպանման և քաղող ուժերի վրա, վորպես կիր, այրման նյութեր և այլն:

գ) Աշխատավարձը (ինչպես վճարվածը, նույնպես ել մինչև տարվա վերջը կոլտնտի վրա պարտք մնացածը), վոր տրվում է վարձով աշխատողներին, կառուցումներին վրա աշխատողներին, դաշտային, անասունների գոմերում և ոժանդակ ձեռնարկներում աշխատողներին: Այստեղ ել գրվում են սոց-ապահովագրում, այլ հատկացումներ, արտ-հագուստ և ուրիշ այնպիսի ծախսեր, վորոնք կապված են բանվորներին վարձելու գործի հետ: Առանձնապես խստիվ է հաշվի առնվում մեքենա-տրակտորային կայարանների մեքենա-քաղողական ուժերի վարձման հետ կապված ծախսերը և այլ հնարավոր միջոցներ, ընդ սմին հաշվի յե առնվում ինչպես փաստապես վճարված գումարները, նույնպես և նրանք, վորոնք կոլտնտեսությունների վրա պարտք է մնացել մինչև տարվա վերջը: Արդյունաբերական և ոժանդակ ձեռնարկությունների ծախսերի մեջ առնվում են. — Կոլտնտի հումույթի և բոլոր ոժանդակ նյութերի (վառելիք, յուղելու պարագաներ և այլն) արժեքները,

և նույնպես մատերյալներ, վորոնք զործադրվել են ձեռնարկներին ընթացիկ նորոգման վրա: Սրտադրական այլ ծախսերի մեջ հարկավոր է ներառել,—1) զանազան նյութերի արժեքները, վորոնք ծախսվել են հաշվետու ժամանակաշրջանում (որինակ անիֆներին յուղ և այլն), նույնպես գյուղատնտեսական մանր ինվենտարները (փայտի յեղաններ, փոցխեր և այլն):

2) Տնտեսական կառուցումների ընթացիկ վերանորոգումը (հորեր, անասունների գոմեր, ախոռներ և այլն), գյուղատնտեսական ինվենտարների բեմոնտները:

3) Ծախսումներ, վորոնք արվել և գրավորաձևների մեքենագործների, գույքավորող պուլսիտների և այլն տնտեսական մոմենտների պահպանման գծով:

4) Կառուցումների և այլ ինվենտարների ամորտիզացիան մտցվում է ծախսի մեջ լուրջ այն դեպքում, յեթե նա արդեն հաշվված է և մտցված կոլտնտեսության բոլոր ծախսերում, ընդամին հաշվետվության մեջ, ցուցակում պետք է ցույց տրվի ամորտիզացիոն հատկացումների գումարը: Հատուկ ամորտիզացիոն հատկացումներ չեն կատարվում:

Ծանոթություն ա. բ. գ. դ. յե. էներգիայի վերաբերյալ.—

Աշխատանքների ծախսերը, վորոնք կատարվել են 1929 թ. ինչպես որինակ սերմի արժեքը, այրման նյութեր, յուղող նյութեր և այլն, ներառվում են 1930 թ. ծախսերում այն դեպքում, յեթե այդ ծախսերը անցյալ տարում դասվել են 1930 թ. հաշվետու տարվա ծախսերի թվում: Ընդդ ինչպես հարկավոր է մոտենալ յերկար տարիների ծախսերի հետ, ինչպես որինակ, բաղամայա խոտերի ցանքը և այլն:

ԱԳՄԻՆԻՍՏՐԱՏԻՎ-ՂԵԿԱՎԱՐՁԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐԸ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐ-ՎՈՒՄ ԵՆ ՅԵՐԿՈՒ ԲԱԺՆՈՒՄ

1) Վարձու ծառայողների ծախքը (աշխատավարձ, սոցալահույլագրության և այլ հատկացումներ), վորոնք աշխատում են վորպես գյուղատնտես կազմակերպիչներ, հաշվետարներ, դրասենեկային աշխատակիցներ, դարսողներ, բժիշկներ, բուժական, կուլտ-կենցաղային գծով աշխատողներ և այլն, այսինքն այնպիսիներ են, վորոնք կոլտնտեսության արտադրական աշխատանքներում անմիջական մասնակցություն չեն ցույց տալիս: Տեխնիքական անձնակազմը, վորն անմիջապես աշխատում է ար-

տադրության մեջ, այստեղ չի մտնում: Այս աղյուսակն հաշվի յե առնում ինչպես վճարված գումարները, նույնպես մինչև տարվա վերջը կոլխոզի վրա պարտք մնացածները: 2) Գրասենեկային ծախսեր (գրասենյակի լուսավորության, տաքացում, գրքեր, բլանկներ, թղթեր և այլն), փոստ-հեռագրական:

Տնտեսավարության հետ կապված այլ ծախսերի թվին հարկավոր է հաշվել:

1) Ընթացիկ տարում ունեցվածքի և ցանքսերի ապահովագրումը, ինչպես վճարվածը, նույնպես և չվճարվածը (կոլտնտի վրա պարտք մնացածը):

3) Ընթացիկ տարում գյուղատնտեսական և ուրիշ հարկերն ու գանձումները, ինչպես վճարվածները, նույնպես չվճարվածը, մինչև տարվա վերջը կոլտնտի վրա պարտք մնացածը:

2) Տոկոսներն ըստ վարկերի և մուծումների, վորոնք վերցված են անդամներից:

4) Անվիրադարձ մուծումներ կոոպ-միություններում, մթերքների և նյութերի բնական կորուստը, և նույնպես կուլտ-լուսավորչական ծախքերը, և անաշխատունակների վրա յեղած ծախքերը, յեթե դրանք կատարվել են վոչ հատուկ հասարակական ֆոնդերից, կամ վերջինները չեն բավարարել այն ծախքերը ծածկելու համար:

Տնտեսության և տնտեսավարության հետ կապված ծախսերը ըստ 4 և 5 սյունյակների ցույց են տալիս հաշվետու տարում կատարված հատկացումների գումարը (կոլտնտեսության յեկամտից), վորոնք զնացել են անբաժանելի և հատուկ նշանակություն ունեցող այլ ֆոնդերի ուղղությամբ՝ համաձայն կոլտնտ-կենտրոնի հրահանգին: Ընդ մին հարկավոր է նկատի ունենալ, վոր կոլտնտ. կապիտալներում և ֆոնդերում վոչ մի սերմային և ֆուրաժային ֆոնդեր չի ստեղծվում և այդ աղյուսակում չի ցույց տրվում, այլ ստեղծվում է բնական վիճակում ու ցույց է տրվում 25-րդ աղյուսակում:

Հաշվետու տարում անբաժանելի ֆոնդի համար տրված բոլոր այլ մուծումները, ինչպես մուտքի վճարները, նույնպես այլ կողմից յեկող մուծումները՝ 4-րդ սյունյակում չի հաշվի առնվում:

6-րդ սյունյակում ցույց է տրվում բոլոր կուլտուրաների բերքերի և կաթնա-անասնապահությունից ստացած յեկամտի արժեքի 5 տոկոսյան հատկացումները, վորը բաշխվում է անդամների միջև՝ համաչափ մտցված ունեցվածքին:

7-րդ սյունյակում «Ա» տողում ցույց է տրվում այն գումարը, վորը բաժանվել է անդամների միջև ըստ իրենց աշխատանքային ծախսումների (ըստ աշխատանքի որերի)։ «Բ» տողում ցույց է տրվում այն գումարը, վոր բաշխվում է անդամների միջև բացի աշխատանքային ծախսումներից՝ մատնանշելով նաև այն հիմունքները (պրինցիպները), ըստ վորոնց տարվում է այդ բաշխումը։

6-րդ և 7-րդ սյունյակներում գրվում են ինչպես այն գումարները, վորոնք վճարվել են, նույնպես և այն, վորոնք մնացել են մինչև տարվա վերջը, վորպես պարտք կոլտնտեսությունների վրա։

«Վարկերի շարժումներ» աղյուսակում լրացվում է համաձայն հաշվեգրքերում արձանագրված գանազան անձերի և կազմակերպությունների հետ տարված մոմենտները։ Առաջին սյունյակում մատնանշվում է վարկերի ոգտագործման որակները վրա. այսպես որինակ՝ «անասունների գոմ կառուցելու», «բանող անասունների», «գյուղատնտեսական մեքենաների», «այրվող և յուղող նյութերի», «ցանքսերի կոնտրակտացիայի», «անասունների կոնտրակտացիայի» (խոզեր, յեղջուրավոր անասուններ և այլն) վրա։

Ցերկարատե վարկերի թվին պիտի դասել այն վարկերը, վորոնց հանձնումը ստանալուց հետո, տեղի չէ ունենում մի տարուց վոչ շուտ (այսինքն մի տարի և ավելի)։

Կարճատե վարկերը նրանք են, վորոնք արվում են մի տարում տալու պայմանով։

Վարկերի ամեն մի տեսակի (ըստ ոգտագործման նշանակություն) համար տեղեկություններ տրվում են ամբողջ աղյուսակի առանձին տողերում։

«Փաստապես ոգտագործված են» սյունյակում անհրաժեշտ է ցույց տալ, թե վարկերի ընդհանուր գումարից տարվա վերջը փաստորեն ինչքան է ոգտագործվել։

Աղյուսակի վերջին սյունյակում ցույց են տրվում ժամանակին չվճարված այն վարկերի գումարը, վորոնք կազմում են կոլտնտեսությունների տարվա վերջի պարտքը։

Բացի այդ աղյուսակ-սյունյակներից ուրիշ բացատրություններ ել չեն պահանջվում։

«Կոլտնտեսության պարտքերը» բաժնում «անդամների վրա» տողում ցույց է տրվում կոլտնտեսության անդամների վրա յե-

ղած պարտքերը համաձայն անհատական հաշիվներ վարող գրքերի։

Կոլտնտեսություն տարվա վերջում, մնացած պարտքերն ըստ տարբեր հաշիվների, բացի վարկերից, գրանցվում են հատուկ տողում։ «Կոլտնտեսության անբաժանելի ֆոնդը պատկանում է» բաժնում ունեցվածքային և փողային տողերում անհրաժեշտ է գրել մուտքի ամբողջ վճարումների գումարը, ինչպես կանոն, փողով, և անդամների համայնացված ունեցվածքի արժեքի այն մասը, վորը հաշվվում է անբաժանելի կապիտալում։

«Կոլտնտեսության յեկամուտի հատկացումներից» տողում մտցվում է անբաժանելի կապիտալում ինչպես հաշվետու տարվա հատկացումները, նույնպես և նախորդ տարիներին, յեթե կոլտնտեսությունն առաջին տարին չէ, վոր աշխատում է։

Պետական և կոոպերատիվ հիմնարկների կողմից անբաժանելի ֆոնդին տրված հատկացումները, և ապակուլականացման յենթարկված տնտեսությունների ունեցվածքը—գրվում են ըստ յերրորդ տողի, ընդ սմին ապակուլականացման յենթարկվածների տնտեսությունների ունեցվածքն առանձնացվում է հատուկ տողում։

«Մտցված են անդամների կողմից փայավճարները» տողում գրվում է անդամների համայնացված ունեցվածքի արժեքի այն մասը, վորը դիտվում է նրանց կողմից վորպես փայավճարներ։

Անբաժանելի ֆոնդերի և փայավճարների վիճակի մասին տեղեկություն վերցվում է կամ կապիտալների և ֆոնդերի հաշվեգրքերից կամ թե անմիջական փաստաթղթերից և տկտերից։

Տարեկան հաշվետվությունը պետք է ստորագրի կոլտնտեսությունից վարչությունը, հաշվետարը (կամ այն անձինք, վորոնք կազմել են հաշվետվությունը)։

Վերաստուգիչ հանձնաժողովը՝ հաշվետվությունն ստուգելու ժամանակ, անուտ է նրա վրա կարճ յեղրակացություն հաշվետվության ճշտության կամ ստուգման հետևանքով բացահայտված անճշտությունների մասին, և այդ յեղրակացությունն վավերացնում է իր ստորագրությունը։

Նրանից հետո տարեկան հաշվետվությունն առաջարկվում է կոլտնտեսության անդամների ընդհանուր ժողովին ուղարկությանը և հաստատմանը և վորից հետո ներկայացվում Շրջկոլմիտությանը։

Ծանոթություն. Յեթե անդամների ընդհանուր ժողովը ինչ-ինչ պատճառներով չի հրավիրվում, այն ժամանակ վերևում հիշատակած համապատասխան անձերի ստորագրությամբ վավերացված տարեկան հաշվետվությունը ներկայացվում է գերագույն կոլտնտեսության միություններին մինչև նրա հաստատումն ընդհանուր ժողովի կողմից:

ՀՐԱՇԱՆԳԻՆ ՎՈՐՊԵՍ ԿՑՈՐԴ

ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐԻ ՄԵՏՐԱԿԱՆԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԱՂՅՈՒՄԱԿԸ

Դեպատիսների վերածումը հեկտարների.

Դեպատիս	Հեկտարի	Դեպատիս	Հեկտարի
1 հավասար է	1,09	20 հավասար է	21,85
2 »	2,19	30 »	32,78
3 »	3,28	40 »	43,70
4 »	4,37	50 »	54,63
5 »	5,46	60 »	65,55
6 »	6,56	70 »	76,48
7 »	7,65	80 »	87,40
8 »	8,74	90 »	98,33
9 »	6,83	100 »	109,25
10 »	10,93		

Վերստերը վերածել կիլոմետրերի

Վերստ	Կիլոմետրի	Վերստ	Կիլոմետրի
1 հավասար է	1,067	20 հավասար է	21,336
2 «	2,134	30 »	32,007
3 «	3,200	40 »	42,672
4 »	4,267	50 »	53,340
5 »	5,334	60 »	64,008
6 »	6,401	70 »	74,676
7 »	7,468	80 »	85,344
8 »	8,534	90 »	96,012
9 »	9,601	100 »	106,680
10 »	10,668		

Դուլերը (վեդրոները) վերածել լիտրերի

Դուլ	Լիտրի	Դուլ	Լիտրի
1 հավասար է	12,229	20 հավասար է	245,988
2 »	24,599	30 »	368,982
3 »	36,898	40 »	491,976
4 »	49,198	50 »	614,970
5 »	61,497	60 »	737,964
6 »	73,796	70 »	860,958
7 »	86,096	80 »	983,952
8 »	98,395	90 »	1.106,946
9 »	110,695	100 »	1.229,940
10 »	122,994		

Փթերը վերածել կիլոգրամների

Փութ	Կիլոգրամի	Փութ	Կիլոգրամի
1 հավասար է	16,380	20 հավասար է	327,610
2 »	32,761	30 »	491,415
3 »	49,141	40 »	655,920
4 »	65,522	50 »	819,025
5 »	81,902	60 »	982,836
6 »	98,283	70 »	1.146,635
7 »	114,663	80 »	1.310,440
8 »	131,044	90 »	1.474,245
9 »	147,424	100 »	1.638,050
10 »	163,805		

Մի տոննը հավասար է 1000 կիլոգրամի
Մի ցենտերը » 100 » 6,1 փուլթ

Ֆունտերը վերածել կիլոգրամների

Ֆունտ	Կիլոգ.	Ֆունտ.	Կիլոգ.
1 հավասար է	0,410	8 հավասար է	3,276
2 »	0,819	9 »	3,686
3 »	1,229	10 »	4,095
4 »	1,638	20 »	8,190
5 »	2,048	30 »	12,295
6 »	2,457	40 »	16,380
7 »	2,867		

ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ՍԻԵՄԱ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵ- ՐԻՆ՝ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆՑԿԱՅՆԵԼՈՒ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ

Տնտեսությունները ճիշտ կադմակերպելու համար ինչպիսի միջոցառումներ են անցկացվել:

Մատնանշիլ բացասական յերևույթները, վորոնք անդրադարձել են կոլեկտիվ տնտեսության ճիշտ դրվածքի վրա: Հատկապես լուսաբանել աշխատանքի կարգապահության և աշխատանքի արտադրողականության հարցերը՝ կոլտնտեսությունում (ինչպիսի միջոցներով և կոլտնտեսությունը բարձրացրել աշխատանքի արտադրողականությունը):

Տարվել և արդյոք սոցմրցակցություն և հարվածայնություն և ինչպիսի տնտեսական եֆֆեկտներ են ստացվել այդ ձեռնարկումներից: Յույց տալ սոցմրցակցության և հարվածայնության կազմակերպման ձևերը կոլտնտեսության անդամների՝ և իրեն կոլտնտեսության վորպես ամբողջի ու մյուս կոլտնտեսությունների միջև և դրա հետևանքները:

Առաջ քաշումները

Կոլանդամների քանակը, վորոնք առաջ են քաշվել դեկավարող աշխատանքներում	Ընդամենը կոլանդամներ	Նրանցից կին. չքավոր. բատրակ
Կոլտնտեսության մեջ	—	—
Շրջանում	—	—
Գավառներում	—	—

Յեկամուտների բաշխումը: Յեկամուտն ինչպես և բաշխվում, ըստ աշխատանքային ծախսումների, թե՛ ըստ սպառող շնչերի: Յեկամուտի միջին չափը, վորն ընկնում և մի տնտեսության վրա, վորն ըստ ընտանիքի կազմի և ըստ աշխատանքներում մասնակցող աշխատունակների քանակի տեսակետից՝ տարբեր և: Համեմատել այդ գյուղացիական անհատական տարբեր սոցիալ-դասակարգային խմբերին դասվող տնտեսությունների հետ (չքավորներին, միջակներին, կուլակային — բերել որինակ):

Կոլեկտիվ տնտեսությունների արդյունքների մասին նվիրված հաշվետվությունների քանակը: Անհատ տնտեսատերերի ընդհանուր ժողովներում կատարած կոլտնտեսության ակտիվ գործունեությունը: Անհատ տնտեսավարների մեջ կոլեկտիվի կատարած ներքաշման աշխատանքների գործնական հետևանքները:

Դասակարգային կովին վորպես որինակ մատնանշիլ կուլակային փաստարարական գործունեությունը կոլտնտեսության հանդեպ, և նրա ազիտացիան կոլտնտեսության դեմ:

Ինչպես են արտահայտվել փաստարարությունները և ազիտացիայի հետևանքները:—

ա) Կոլտնտեսության տնտեսական ընդհանուր դրություն վրա.

բ) Աշխատանքային կարգապահության վրա.

6) Նոր անդամների ներառման վրա.

7) Հին անդամների կոլտնտեսությունից դուրս գալու վրա:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0297304

24. 751

ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ՉԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈԼՈՐ ՁԵՎԵՐԸ,
ՎՈՐՈՆՔ ՉԱՍՏԱՏՎԱԾ ԵՆ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈԼՏՆՏԵՆՏ-
ՐՈՆԻ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐԱ-ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏԵՍՁՈՒԹՅԱՆ,
ԺՈՂԿՈՄԻՏԵՐԻ, ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՉԱՆՐԱ-
ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵՔ

ԶԱԿՈՐԳՍՏՐՈՅԻՑ

ՔԻՖԼԻՍ, ՌՈՒՍՅԱՎԵԼԻ ՊՐՈՍՊ. № 24.
ԲԱԳՈՒ, ՁԵՎԻՆԻ ՓՈՂ. № 11.
ՑԵՐԵՎԱՆ, ԱԲՈՎՑԱՆ ՓՈՂ. № 2.

